

TÜRKİYE DİYANET VAKFI YAYINLARI

Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları: 1038

Hac Kitapları Serisi: 8

Sosyal ve Psikolojik
Boyutlarıyla Hac

ISBN: 978-625-8023-38-1

1. Baskı, Aralık 2021, Ankara, 4.000 Adet

© Bütün Yayın Hakları Türkiye Diyanet Vakfı'na aittir.
Bu eser Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık
Ticaret İşletmesi Yönetim Kurulu'nun 17.12.2021 tarih
ve 164 sayılı kararıyla uygun görülmüştür.

Diyanet İşleri Başkanlığı Hac ve Umre Hizmetleri Genel
Müdürlüğünün katkılarıyla oluşan bu eser,
TDV İLK SAY Kurulu tarafından yayına hazırlanmıştır.

Yayıncı Sertifika No: 48058

BASKI:

Ostim OSB Mahallesi 1256 Caddesi

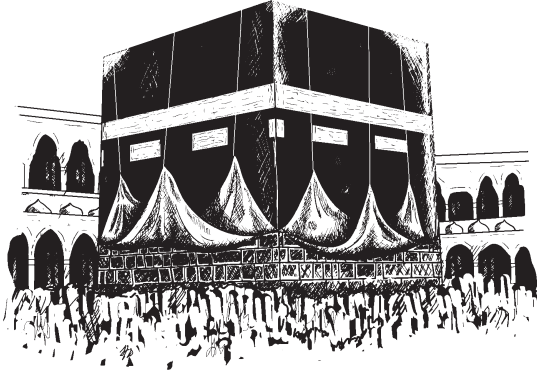
No: 11 06370 Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0312 354 91 31 (pbx)

Faks: 0312 354 91 32

e-posta: bilgi@tdv.com.tr

Sosyal ve
Psikolojik
Boyutlarıyla
Hac

İçindekiler

- 01 Mâide Sûresinin 97. Âyeti Bağlamında
Kâbe'nin ve Hac İbadetinin Müslümanın
Şahsi ve Toplumsal Hayatına Tesirleri
—— Dr. Burhan İŞLİYEN
- 20 Bir Stereotip Olarak Hacı:
Hacı Kimliğinin Dinî Statü Temelinde
İncelenmesi
—— Dr. Fatma ÇAKMAK
- 41 Ülkemizde Hacca Gitmeye
Engel Olarak Görülen Yanlış İnançlar
—— Veli TATAR
- 70 Şeâirden Şuura Haccın Dönüştürücü
Gücü: Malcolm X Örneği
Dr. Hamit AKTÜRK
—— Faruk TURHAN
- 89 Evrensel İslâm Kardeşliğinin
Tesisî ve Kur'an'da Hac İbadeti
—— Doç. Dr. Mehmet ALTUNTAŞ
- 110 Hac Fiillerinin Sembolik Anlamı ve
Hikmetleri
—— Prof. Dr. Abdullah KAHRAMAN
- 133 Tekrarlayıcı Bir Tutku ve Eyleme Dönüşen
Hac/Umre Ziyaretini Anlamaya Çalışmak
—— Doç. Dr. Abdulvahid SEZEN
- 154 Hac Motivasyonları Bağlamında
Hacı Adaylarının Hacca Hazırlanmasıyla
İlgili Bazı Tespit ve Öneriler
—— Doç. Dr. Faruk KARACA
- 178 Kutsal Mekân Bağlamında İslâmiyet'te
Hac Mekânlarının Değerlendirilmesi
—— Dr. Harun Dünder KARAHAN

TAKDİM

Allah-kul ilişkisi bağlamında ibadetlerin her birinin inananların hayatında tartışılmaz bir yeri vardır. Her bir ibadet, insanın yaratana ve diğer insanlar ile olan ilişkisinde farklı bir anlam taşımaktadır. Kadim bir ibadet olan hac da gerek Allah-kul ilişkisi, gerekse insanların birbirleri ile olan ilişkileri açısından müminlerin manevi dünyasında derin izler bırakması, iman kardeşliğini ve dinî kimliği pekiştirmesi açısından en önemli ibadetlerdendir. Hac, maddi ve manevi zenginlikleri içinde barındıran çok yönlü bir ibadettir. İslâm'ın beş temel esasından birisi olan hac, özel bir zamanda ve mekânda gerçekleşmesiyle, yapılışındaki birtakım zorluklar sebebiyle diğer ibadetlerden ayrılmaktadır. Hac ibadeti aynı zamanda farklı mekânlarda farklı sembollerin ziyaretini içeren ve ömürde belki de sadece bir defa yaşanabilecek birtakım tecrübeleri, duyguları ve heyecanları içinde barındıran müstesna bir ibadettir.

Aynı şekilde hac ibadeti, ilk bakışta ferdi bir sorumluluk olarak algılanmakla birlikte yerine getiriliş tarzı bakımından evrensel bir özelliği bulunmaktadır. Hac amacıyla kutsal mekânlara yapılan bu ziyaretlerin temelinde, derin bir itikat, ibadet, tarih ve kültür bilinci bulunmaktadır. Asıl hedef, bu duygu ve bilinci günümüz insanlarına yansıtmak ve yaşatmaktır.

Her bir ibadetin, insanın Rabbi ve diğer insanlarla olan ilişkisinde farklı bir anlam taşımasının yanında psikolojik boyutları da göz ardı edilemez. Bu bağlamda

hac, Allah-kul ilişkisinin dış dünyaya ve kulun kendisine yönelik yansımaları olan bir ibadettir. Aynı zamanda hac, müminlerin manevi dünyasında derin izler bırakması, iman kardeşliğini ve dinî kimliği pekiştirmesi açısından da sosyolojik ve psikolojik neticeleri olan bir ibadettir. Bu yönüyle hac, Müslümanların kardeşlerine yaptığı bir yolculuk ve küresel anlamda din kardeşleriyle olan sosyalleşmesini de ifade etmektedir.

Elinizdeki bu çalışmada, hac ibadetinin sosyolojik ve psikolojik boyutu alanında uzman değerli akademisyenler tarafından akıcı bir üslupla kaleme alınmıştır. Elbette ki yapılan çalışma bu alanda nihai olmamakla birlikte konuyla ilgili çalışma yapacaklar veya ilgilisi için kaynak niteliğindedir.

Öncelikle yazıları ile katkı sunan yazarlarımız başta olmak üzere, eserin hazırlık aşamasından yayınlanmasına kadarki süreçte emeği geçen herkese teşekkürü bir borç bilmekte, eserin Yüce Rabbimizin rızasına uygun ve şuurlu bir hac ibadetinin yapılmasına vesile olmasını Cenâb-ı Hak'tan niyaz etmekteyiz.

Hac ve Umre Hizmetleri
Genel Müdürlüğü